

Tuukka Lehtimäki

RISKIANALYYSI PK-SEKTORIN
CASE YRITYKSELLE

Liiketalouden koulutusohjelma
2015

RISKIANALYYSI PK-SEKTORIN CASE YRITYKSELLE

Lehtimäki, Tuukka
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Marraskuu 2015
Ohjaaja: Keskinen, Arto
Sivumäärä: 39
Liitteitä: -

Asiasanat: riskit, riskienhallinta, riskianalyysi

Tutkimus toteutettiin toimeksiantona rakennusalan pk-kohdeyritykselle. Yritys on toiminut alalla vuodesta 2011, jossa on yhteensä 3 työntekijää. Työn tavoitteena oli kartoittaa yrityksen riskitekijöitä, arvioida niiden vakavuutta sekä selvittää miten niihin on kohdeyrityksessä varauduttu. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena.

Tutkimuksen teoriaosuudessa määriteltiin riski sekä käytiin läpi erilaisia riskiryhmiä, jotka olivat liiketoimintariskit, vahinkoriskit, henkilöriskit sekä tietoriskit. Tämän jälkeen käsiteltiin riskianalyysejä yleisesti käymällä läpi riskien analysointia sekä erilaisia riskienhallintakeinoja.

Tutkimuksen käytännön osuus aloitettiin lyhyellä tutustumisella kohdeyritykseen. Tämän jälkeen käytiin riskiryhmä kerrallaan läpi erilaisia riskitekijöitä sekä riskienhallintakeinoja. Riskiryhmät käsiteltiin ensiksi taulukoittain, joiden jälkeen perehdyttiin jokaiseen riskitekijään yksityiskohtaisemmin ja käytiin tarkemmin läpi sitä, kuinka riskitekijä toteutuu kohdeyrityksessä, sekä kuinka sen kanssa jatkossa toimitaan.

Tutkimuksen tulos kertoo, että yrityksen riskienhallinta on kohtalaisella tasolla. Tulos kuitenkin osoittaa, että mahdollisuuksia riskienhallinnan tehostamiseksi löytyy. Suurin osa riskeistä yrityksessä hallitaan vakuuttamalla. Riskienhallinta on jatkuvaa toimintaa ja yrityksessä tulisi säännöllisin väliajoin käydä läpi riskejä ja tarpeen tullen mahdollisiin muutoksiin tulisi reagoida.

RISK ANALYSIS OF A PK-SECTORY CASE COMPANY

Lehtimäki, Tuukka

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Administration

November 2015

Supervisor: Keskinen, Arto

Number of pages: 39

Appendices: -

Keywords: risks, risk management, risk analysis

The thesis was conducted under contract to target company, which works in a construction field. The company has been active since 2011, with total of three employees. The goal was to identify the company's risk factors, to assess their seriousness and to find out how target company has prepared for those. This study was conducted as a qualitative research.

The theory section of this thesis analyzes definition of risk and risk groups, which were business risk, accident risks, person risks and information risks. The theory part also analyzes risk analyzing and different kinds of risk management ways.

The research section of this thesis started with company's information pack. The risk groups and risk management ways were analyzed risk factor by risk factor. Risk factors were analyzed one by one, when the risk factors in target company and management ways were decided.

The result of this thesis shoes that risk management of the target company is on a decent level. Although the result also shows that there are plenty of things to intensify the risk management. Most of the risks in the company is managed through insurances. Risk management should be an ongoing process requiring regular updates and if needed also changes to risk management ways.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TEOREETTINEN VIITEKEHYS	6
2.1	Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimusmenetelmä	6
2.2	Teoreettinen viitekehys	7
3	RISKIT YRITYSTOIMINNASSA	9
3.1	Riskien määritelmä	9
3.2	Liiketoimintariskit.....	10
3.3	Vahinkoriskit.....	12
3.4	Henkilöriskit	13
3.5	Tietoriskit	14
4	RISKIENHALLINTA	16
4.1	Yrityksen riskienhallinta	16
4.2	Riskien tunnistaminen.....	17
4.3	Riskien arviointi.....	19
4.4	Riskienhallintakeinot	21
4.5	Riskien seuranta	23
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	25
5.1	Tutkimusmenetelmän valinta.....	25
5.2	Kohdeyritys	26
6	RISKIANALYYSI.....	27
6.1	Alustus	27
6.2	Liiketoimintariskit.....	27
6.3	Vahinkoriskit.....	30
6.4	Henkilöriskit	32
6.5	Tietoriskit	34
7	YHTEENVETO	36
	LÄHTEET	38

1 JOHDANTO

Yritystoiminnasta puhuttaessa puhutaan yleisesti hyvin harvoin yrityksen riskienhallinnasta ja sen osuudesta liiketoiminnan onnistumiseen. Useimmiten liiketoiminnan onnistumista vertaillaan erilaisilla luvuilla, kuten esimerkiksi liikevaihdolla tai asiakasmäärillä. Yrityksen riskienhallinnalla on kuitenkin oleellinen osa siinä, kuinka onnistunutta yrityksen yritystoiminta on, sillä ilman hyvää riskien tiedostamista ja riskienhallinnan toteuttamista, ei yrityksen tulevaisuus olisi yhtä myönteinen.

Riskienhallinnassa ei ole kyse sattumasta taikka hyvästä tai huonosta onnesta, vaikka yritystoiminnassa sekä yrityksen toimintaympäristössä saattaakin tapahtua yllättäviä muutoksia. Yrityksen riskienhallintaan on syytä panostaa huolella sekä sen tulee olla hyvin suunniteltua ja perusteltua. Huolellisesti toteutetulla riskienhallinnalla yritys pystyy ottamaan tietoisia riskejä, joilla se pystyy kehittämään nykyistä liiketoimintaansa.

Tässä opinnäytetyössä on tarkasteltu pk-sektorin yritystä, jonka toimialana ovat teollinen muotoilu sekä rakennusalan työt. Työssä on myös arvioitu yrityksen riskejä, arvioitu niiden suuruutta sekä mietitty, millä tavoilla yritys pystyy toteuttamaan omaa riskienhallintaansa.

Suurin osa yritysten riskeistä ovat yhteisiä kaikille yrityksille toimialasta riippumatta, mutta osa on myös toimialakohtaisia. Riskien ryhmittelyssä on hyvin pitkälti kiinni siitä, kuinka yksityiskohtaisesti erilaiset yrityksen riskit pilkotaan osiin. Riskien ryhmittelyyn ja nimeämiseen työssä on käytetty ryhmittelyä, joka soveltuu parhaiten kyseisen alan yritykseen. Työssä riskit on ryhmitelty liikeriskeihin, vahinkoriskeihin, henkilöriskeihin sekä tietoriskeihin.

2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda kohdeyritykselle riskianalyysi, jossa kartoitetaan yrityksen riskit, arvioidaan riskien vakavuutta sekä selvitetään, miten yritys pystyy tulevaisuudessa hallitsemaan kyseisiä riskejä. Työssä riskien kartoitusta on rajattu siten, että tarkastelun kohteena ovat liiketoiminta-, vahinko-, henkilö- sekä tietoriskit. Yritykselle ei ole aiemmin luotu mitään varsinaista riskianalyysia. Tarkoituksena on siis luoda riskianalyysi, jonka avulla voidaan arvioida mahdollista muutostarvetta yrityksen nykyisessä riskienhallinnassa.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda kattava ja kohdeyritystä mahdollisimman paljon hyödyttävä riskianalyysi, josta yritys saa käyttöönsä tietoa riskeistä ja riskienhallinnasta. Valmis riskianalyysi auttaa yritystä tiedostamaan toimintansa kannalta merkittäviä riskejä, sekä toimii yrityksen riskienhallintaan liittyvien päätöksentekoratkaisuiden tukena.

Pääongelma:

Mitkä ovat yrityksen riskit?

Osaongelmat:

Miten yritys pystyy hallitsemaan riskejä?

Onko yrityksellä muutostarvetta nykyisessä riskienhallinnassa?

Tutkimus on opinnäytetyössä laadullinen. Tutkimusmenetelmänä käytetään haastattelua yrityksen yhteyshenkilön kanssa. Haastattelu pyritään pitämään teemahaastatteluna, jossa yrityksen toimintaa ja nykytilaa pyritään avaamaan avoimen keskustelun kautta sen sijaan, että käytettäisiin tarkkaan rajattuja kysymyksiä. Keskustelua pyritään ohjaamaan haluttuun suuntaan joidenkin teemasanojen avulla, ja mikäli jotakin oleellista tietoa jää saamatta, pyritään ne saamaan tarkennetuilla kysymyksillä

2.2 Teoreettinen viitekehys

Teoreettisen viitekehysten tarkoituksena on kuvata tutkimuksen luonne, joka kertoo tutkimuksen rajat. Viitekehyksessä voidaan kuvata, millaista aineistoa tutkimuksessa kerätään ja miten aineistoa analysoidaan. (Alasuutari 2007, 83.)

Kuvio 1. Opinnäytetyön viitekehys (Lehtimäki, 2015)

Kuviossa 1 on esitetty opinnäytetyön viitekehys, joka kuvaa työn keskeisiä asioita sekä tutkimuksen kulkua. Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään aluksi yleisellä tasolla erilaisia riskejä, joita yrityksellä voi toiminnassaan mahdollisesti olla. Riskeihin tutustumisen jälkeen käydään läpi sitä, miten riskejä pystytään havaitsemaan ja kuinka niiden vakavuuksia voidaan arvioida. Arvioitaessa riskejä ja niiden vakavuutta tarkastellaan riskien seurauksia, jolloin seurauksia luokitellaan vakavuutensa perusteella kriittisemmiksi tai vähemmän kriittisiksi. Viitekehysten lopussa oleva riskienhallintakeinot pitää sisällään erilaisia riskienhallintakeinoja, joiden avulla yritysten tunnistetut riskit voidaan mahdollisuuksien mukaan joko rajoittaa mahdollisimman pieniksi tai mahdollisesti poistamaan riskitekijät yritystoiminnasta kokonaan.

Opinnäytetyön teoriaosuus johdattelee tutkimusosaan. Teoriaosuudessa käytyjä asioita tuodaan tutkimusosassa käytäntöön luomalla kohdeyritykselle kattava riskianalyysi. Aluksi tutustutaan kohdeyrityksen yritystoimintaan, jolloin arvioidaan, millaisia riskejä yritystoiminta pitää sisällään. Riskien havaitsemisen jälkeen arvioidaan niiden vakavuutta ja seurauksia, jolloin ne luokitellaan vakavuutensa mukaan. Tutkimusosassa tuodaan yrityksen havaittuihin riskeihin hallintakeinoja, joiden avulla kohdeyritys pystyy ennustamaan, minimoimaan ja mahdollisesti poistamaan liiketoimintaan liittyviä riskejä.

3 RISKIT YRITYSTOIMINNASSA

3.1 Riskien määrittelmä

Kaikkeen yritystoimintaan liittyy tulevaisuuteen kohdistuvaa epävarmuutta sekä tulevaisuuteen liitettyjä uskomuksia ja odotuksia. Menestyäkseen yrityksen on otettava huomioon sellaiset vaaratekijät, jotka toteutuessaan saattavat estää sen toiminnan. Yrityksen jokapäiväinen toiminta sisältää suuren määrän erilaisia epävarmuustekijöitä, joiden parissa sen on pystyttävä toimimaan. Yrityksen tulevaisuuden kannalta on erityisen tärkeää, että se ei tuudittaudu siihen, että hyvä historia takaisi myös hyvän tulevaisuuden. (Suominen 2003, 7.)

Yleiskielessä sanalla riski tarkoitetaan vaaraa tai uhkaa. Se pitää sisällään ajatuksen siitä, että jotain epäedullista saattaa tapahtua henkilölle itselleen, jollekin toiselle tai jonkun omaisuudelle. Sana riski on tullut suomen kieleen ruotsin sanasta risk ja sen perinteisiä vastineita ovat muun muassa vahingonvaara, vahingonuhka ja tappionuhka. Kolme eri tekijää vaikuttavat siihen, millaisena riskin koemme:

- tapahtumaan liittyvä epävarmuus
- tapahtumaan liittyvät odotukset
- tapahtuman laajuus ja vakavuus

(Juvonen ym. 2014, 7.)

Peruslähtökohtana riskille voidaan pitää sitä, että kyseiseen tapahtumaan tulee liittyä epävarmuutta. Mikäli tapahtuman seuraukset ovat ennalta tiedossa, ei kyse ole riskistä, huolimatta siitä, että lopputulos saattaa olla henkilön kannalta negatiivinen. Toinen riskin tekijä on tapahtumaan liittyvät odotukset, sillä ne vaikuttavat siihen millaisena koemme riskin ja sen mahdollisen toteutumisen. Riskin laajuus ja merkityksellisyys vaikuttavat siihen, kuinka vakavana riski koetaan. Mitä suuremmat panokset ovat, sitä vakavampana riskiä pidetään. (Juvonen ym. 2014, 7 - 8.)

Teoreettisessa ajattelussa riski yhdistetään onnistuneiden ja epäonnistuneiden tapahtumien vaihteluksi. Riskiin liittyy siis olennaisesti tapahtumien todennäköisyyden ar-

viointi onnistuneiden toivottujen tapahtumien ja epäonnistuneiden ei-toivottujen tapahtumien välillä. Riskin luonteeseen kuuluu, ettemme voi ainakaan tarkasti olla perillä ei-toivottujen tapahtumien sattumisesta. Tilastoinnin avulla käyttöön saadaan kuitenkin historiatietoja, joiden avulla voidaan laskea erilaisten riskien todennäköisyyksiä. Riskille voidaan antaa matemaattinen määrittely, joka määritellään yleisesti muotoon:

$$\text{Riski} = \text{todennäköisyys} \times \text{riskin laajuus tai vakavuus}$$

(Kuusela & Ollikainen 2005, 74 - 75.)

Yritys voi ottaa riskejä myös tietoisesti ja harkiten saavuttaakseen yritystoiminnalleen asettamia tavoitteita, joita voivat olla esimerkiksi taloudellinen menestys tai ajan ja vaivan säästäminen. Myös tunnistetut liiketoimintamahdollisuudet sisältävät riskiä siitä, ettei mahdollisuutta kyetä hyödyntämään. Kaikki yritystoiminta edellyttääkin järkevää ja yrityksen riskinsietokykyyn oikein suhteutettua riskinottoa. Riskit jaetaan eri lajeihin riskien luonteen ja sen vaikutuksen mukaan, joten riskit voivat kuulua useampaan riskilajiin. Riskien tunnistamista ja hallintaa helpottaakin se, että riskit luokitellaan. Osa riskeistä on yhteisiä melkein kaikille pk-sektorin yrityksille, mutta osa taas puolestaan on tyypillisiä vain jonkin alan yrityksille. (Suomen riskienhallintayhdistyksen www-sivut 2015.)

3.2 Liiketoimintariskit

Liiketoimintariskit ovat olennainen osa yrityksen yritystoimintaa, sillä menestyäkseen yrityksen on oltava valmis ottamaan riskejä. Yrityksen jokaiseen päätökseen sisältyy sekä mahdollisuuksia että uhkia. Liiketoimintariski on liikevoiton saamiseksi otettu tietoinen riski, joka onnistuessaan voi tehdä voittoa ja epäonnistuessaan toimia tappiollisesti. (Suomen riskienhallintayhdistyksen www-sivut 2015.)

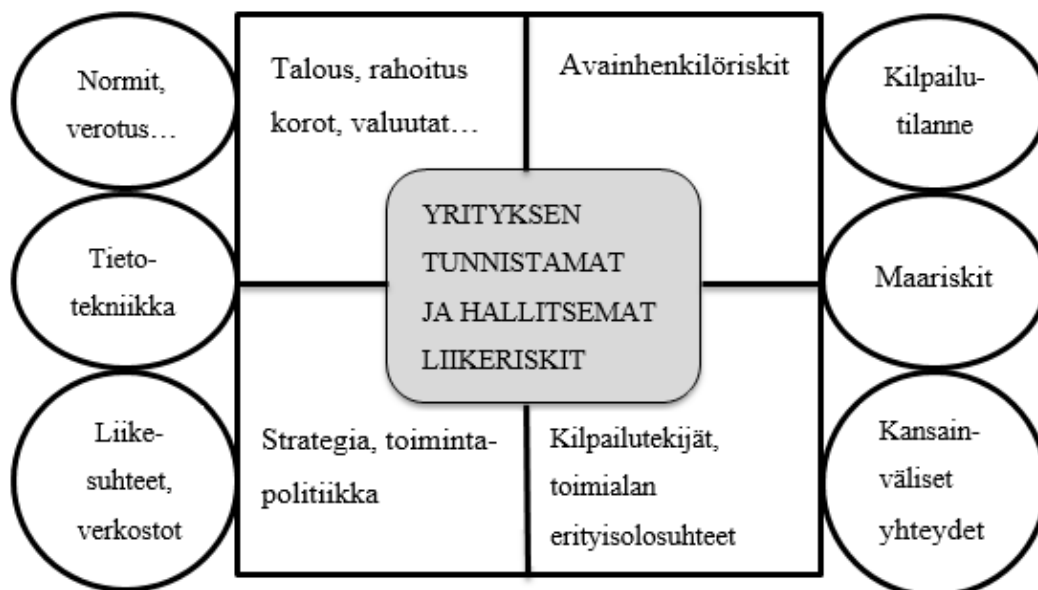
Liiketoimintariskejä on vaikea määritellä kattavasti, mutta perinteinen vähän vanhentunut jaottelu jakaa riskit neljään erilliseen ryhmään:

- tekniset riskit, joita ovat tuotantoon, raaka-aineisiin ja tuotesuunnitteluun liittyvät riskit.

- sosiaaliset riskit, joita ovat esimerkiksi henkilöstön työtaistelutoimet tai tuoteisiin kohdistuvat boikotointitoimenpiteet.
- taloudelliset riskit, joita ovat esimerkiksi tuotteen kysynnän arvaamaton muutos, joka johtaa myyntitulojen lasku.
- poliittiset riskit ovat erilaisia maariskejä ja arvaamattomia tekijöitä, kuten terroriteot tai sotatoimet. (Suominen 2003, 52-53.)

Liiketoimintariskit muodostuvat yrityksen sisäisiin toimintoihin liittyvistä riskeistä, liiketoimintaympäristön riskeistä sekä strategian suunnitteluun ja sen prosesseihin liittyvistä riskeistä. Liiketoimintariskien hallinta on saanut alkunsa Yhdysvalloista, jossa joidenkin suuryritysten epäselvyydet ja väärinkäytökset ovat kiristäneet liiketoimintariskien hallinnalle ja tiedonkulun avoimuudelle asetettuja vaatimuksia. (Juvonen ym. 2014, 30.)

Yrityksen liiketoiminnassa on käytännössä aina liiketoimintariskejä, sillä riskitön toiminta tarkoittaisi sitä, että päätös johtaisi varmasti myönteiseen tulokseen. Liikeriskin toteutuminen tarkoittaa käytännössä sitä, että yritystoiminta tuottaa odotetun voiton sijasta tappiota. Kansainvälisen suuryrityksen ja pk-yrityksen liikeriskit ovat hyvin erilaisia, mutta myös pk-yrityksen on välttämätöntä tuntea liiketoimintariskin aiheuttajat ja tarvittavat suojauskeinot. Pk-yritykset käyttävät yleensä yrittäjän perheen varallisuutta, jolloin riskien toteutuminen vaikuttaa välittömästi myös yrittäjän toimeentulomahdollisuuksiin. (Suominen 2003, 52 - 54.)

Kuvio 2. Liikeriski-ikkuna (Suominen 2003, 55.)

Liiketoimintariskejä arvioidessa päätöksentekijän tulee puntaroida päätösten yhteyksiä odotettavissa oleviin tuottoihin ja kustannuksiin. Liiketoimintariskejä on luonteeltaan hieman muita riskejä vaikeampi arvioida, mutta riskejä olisi kuitenkin liiketoiminnan kannalta aina hyvä analysoida. Liiketoimintarisalien analysoimisessa hyvänä mallina toimii liikeriski-ikkuna. Liikeriski-ikkunan ruutujen painotukset vaihtelevat siten, että ensimmäinen ruutu painottuu yrityksen taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin, toinen henkilöstöön, kolmas sisältää yrityksen strategiset ratkaisut ja neljäs yrityksen kilpailukykyyn ja verkostoihin liittyvät ratkaisut. (Suominen 2003, 54 - 55.)

3.3 Vahinkoriskit

Vahinkoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka toteutuessaan aiheuttaa haitallisia seurauksia ja merkitsee yritykselle aina tappiota. Vahinkoriskien kartoittaminen on hieman helpompaa kuin liikeriskien, sillä vahinkoriskit ovat luonteeltaan hitaammin muuttuvia. Vahinkoriskit ovat kaikki onnettomuuksissa syntyviä tapahtumia, joka aiheuttaa niille ominaisen mahdollisuuden siirtää vastuu yrityksen ulkopuolelle esimerkiksi vakuuttamalla. (Lojander & Suonpää 2008, 70.)

Vahinkoriskejä sanotaan myös staattisiksi riskeiksi. Ne ovat yrityksen tai yksilön tahdosta riippumattomia, sillä tietty määrä vahingollisia tapahtumia tapahtuu, vaikka riskien olemassaolo kuinka tiedostettaisiin. Staattisten riskien todennäköisyys on helpommin arvioitavissa, jonka seurauksena vastuuta ja riskejä voidaan siirtää vakuutus-ten avulla vakuutusyhtiön kannettavaksi. Staattisia riskejä voidaan kutsua myös puhtaiksi riskeiksi, sillä kyseessä on tilanne, jossa vaihtoehtona on joko tilanteen säilyminen ennallaan tai menettämisen mahdollisuus. Yleensä vain nämä puhtaat riskit ovat vakuuttamiskelpoisia. (Kuusela & Ollikainen 2005, 34.)

Vahinkoriskit voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään, jotka ovat henkilöriskit, omaisuusriskit sekä vastuuriskit. Omaisuusriski aiheuttaa toteutuessaan vahinkoa yrityksen aineelliselle omaisuudelle tai tuotannontekijöille. Omaisuusriski voi aiheutua esimerkiksi murron, ilkvallan tai tulipalon seurauksena tapahtumassa, jossa omaisuus tuhoutuu, rikkoutuu tai katoaa. Vastuuriski puolestaan toteutuessaan aiheuttaa yritykselle korvausvastuun tai tulojen menetyksen. Yritys saattaa joutua esimerkiksi vahingonkorvausvastuuseen toimintansa aiheuttamista vahingoista. Tällainen korvausvastuu syntyy kuitenkin vain havaitun laiminlyönnin tai huolimattomuuden seurauksena. Vastuu tai korvausvelvollisuus voi aiheutua yritykselle myös työntekijänsä aiheuttamasta vahingosta, jolloin kyseessä on isännänvastuusta. (Lojander & Suonpää 2008, 70.)

Vastuuriski liittyy myös henkilöiden vahingonkorvausvelvollisuuteen suhteessa kolmanteen osapuoleen. Toisen tekeminen tai tekemättä jättäminen voi merkitä toiselle taloudellista menetystä. Toisen sitoutumisen toteutumatta jättäminen on toiselle riippuvuusriski, jota vastaan on vaikea saada vakuutusturvaa. Tällaisia riskejä voidaan kuitenkin hallita tehokkaasti sopimusten avulla. (Kuusela & Ollikainen 2005, 34.)

3.4 Henkilöriskit

Henkilöriskeillä tarkoitetaan henkilöstöstä yrityksen toiminnalle aiheutuvia riskejä ja sellaisia riskejä, jotka voivat kohdistua yrityksen henkilöstöön. Henkilöstö on keskeinen voimavara yrityksen toiminnassa, joten henkilöstöriskien huomioiminen on tärkeä osa yritysten toimintaa. (Suomen riskienhallintayhdistyksen www-sivut 2015.)

Henkilöstön osaaminen, työkyky, viihtyvyys sekä sitoutuminen yrityksen toimintaan ovat merkittäviä tekijöitä yrityksen hyvinvoinnin kannalta. Osaava, virkeä ja motivoitunut henkilöstö onkin se, mihin yritysten tulisi tähdätä. Henkilöriskien merkitys korostuu etenkin pienen luokan yrityksissä, joissa avainosaaminen ja vastuualueet ovat kasautuneet pienemmälle määrälle ihmisiä. Näissä tilanteissa henkilöriskien toteutumisen aiheuttama tärkeän työpanoksen menettäminen saattaa aiheuttaa yritykselle suurtakin haittaa. (Suomen riskienhallintayhdistyksen www-sivut 2015.)

Riskit liittyvät kaikkeen ihmisen toimintaan. Ihmisille sattuu inhimillisiä virheitä, erehdyksiä sekä tiedonkulun katkoksia. Henkilöstöriskit voivat toteutua myös tahallisen toiminnan seurauksena, osaamattomuudesta tai piittaamattomuudesta. Henkilöriskit voivat tulla yrityksen sisältä tai sen ulkopuolelta, esimerkiksi sen liiketoimintaympäristöstä, vuokratyöntekijöistä, sekä alihankkijoiden työntekijöistä ja niihin rinnastettavista yrittäjistä. Myös esimerkiksi työntekijöiden vapaa-ajan tapaturmat tai vakavat sairastumiset voivat vaikuttaa merkittävästi yrityksen liiketoimintaan. (Juvonen ym. 2014, 61.)

3.5 Tietoriskit

Yhteiskuntamme riippuvuus tietojärjestelmistä ja niiden tarjoamista palveluista on tehnyt organisaatioista entistä haavoittuvaisempia turvallisuutta uhkaaville tahoille. Erilaiset julkisten ja yksityisten verkkojen yhdistäminen, hajautetun tiedon yleistyminen ja palveluiden ulkoistaminen ovat lisäksi aiheuttaneet sen, että nykyisin organisaatioiden on entistä vaikeampi valvoa tietoturvallisuuttaan. Tietoriskin määrittely on vaikeaa, sillä se vaihtelee yrityksittäin. Yleisesti ajatus lähtee siitä, että tietoriskit ovat yrityksen tietoihin ja niiden käyttöön kohdistuvan tapahtuman uhka. (Suominen 2003, 79 - 80.)

Tietoriskit ovat yhteydessä yhteiskuntamme käyttämään tieto- ja viestintäteknikaan järjestelmien käyttöön. Tietoriskit johtuvat pääosin kahdesta syystä: liiketoiminnan sidonnaisuus tietojenkäsittelyssä on suuri ja uhat kohdistuvat tietojärjestelmiin muun

muassa verkkohyökkäysten johdosta. Tiedon suojaaminen on nykyisin tärkeää yrityksille, sillä tietotaitoa tai asiakkaiden tietoa sisältävän tiedon joutuminen väärin käsiin voi aiheuttaa valtavaa vahinkoa yrityksen toimintaan. (Juvonen ym. 2014, 150.)

Merkittävä tietoriski voi aiheutua yhtä hyvin ihmisen, teknisen vian kuin esimerkiksi vesivahingonkin seurauksena. Tietoriskejä voivat aiheuttaa esimerkiksi seuraavat tilanteet:

- kannettava tietokone varastetaan
- sähköposti ohjautuu väärälle vastaanottajalle
- yrityksen asioista puhutaan liian avoimesti julkisessa paikassa
- käyttäjätunnus ja salasana löytyvät helposti
- tietokonevirus muuttaa tietoja tai lähettää niitä eteenpäin
- varmuuskopioiden palauttamista ei ole testattu
- jonkin järjestelmän tietotaito on vain yhden ihmisen tiedossa.

(Suominen 2003, 80.)

Liiketoiminnan toimivuuden ja jatkuvuuden kannalta yrityksen on tunnistettava tiedon luomiseen, säilyttämiseen, käsittelyyn, siirtoon, kopioimiseen sekä hävittämiseen liittyvät tilanteet, jotka voivat aiheuttaa häiriötä tai katkoksia liiketoimintaan. (Kyrölä 2001, 27.)

4 RISKIENHALLINTA

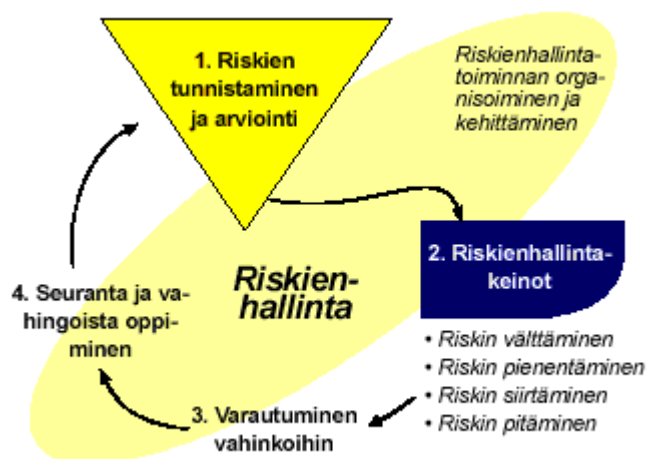
4.1 Yrityksen riskienhallinta

Yrityksen toiminnassa on useita muuttujia, jotka tuovat mukanaan yllätyksiä. Yrityksen toimintaympäristössä saattaa tapahtua isoja muutoksia vain hetkessä. Yrityksen toimintaan voi aiheutua muutoksia myös esimerkiksi organisaatiomuutoksen, onnettomuuksien ja vahinkojen seurauksena. Yritystoiminnan muutokset tuovat mukanaan myös riskejä, joihin voi vaikuttaa tervettä järkeä käyttämällä sekä käytännön toimilla ja työvälineillä. (Suomen riskienhallintayhdistyksen www-sivut 2015.)

Yritys pyrkii varautumaan odottamattomiin tilanteisiin riskienhallinnan avulla. Riskienhallinnalla pyritään varautumaan sellaisiin tilanteisiin, jotka kumuloituessaan voivat aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia tai aikataulujen ylityksiä. Riskienhallinnan tehtävänä on siis hallita riskejä sekä vähentää epävarmuutta ja vaihtelevia olosuhteita yrityksen toimintaympäristössä. Riskienhallinta on siis yksinkertaisuudessaan jonkinlainen menettelykeino, jonka avulla voidaan vahvistaa, että ongelma-alueet ja yritykseen kohdistuvat riskit on tunnistettu sekä tarvittaviin toimenpiteisiin riskien eliminoinniseksi tai seurausten minimoimiseksi on ryhdytty. (Ruuska 2007, 248.)

Riskienhallinta on nykypäivän yritystoiminnassa jatkuva ja monitahoinen prosessi. Riskienhallinta ei siis suinkaan ole vain kertaluontoinen tapahtuma, joka voidaan unohtaa toimittamisen jälkeen. Yrityksen tulee kehittää riskienhallintaansa jatkuvasti toimintansa mukaan, sillä se on liiketoiminnan kannalta tärkeä osa-alue, jonka keinoja, kustannuksia ja tuloksia tulee seurata ja arvioida jatkuvasti. Yleensä yritystoiminnassa puhutaankin riskienhallintaprosessista. (Lojander & Suonpää 2008, 71.)

Kuvio 3. Riskienhallinnan päävaiheet (Suomen riskienhallintayhdistyksen www-sivut 2015.)

Kuviossa 3 on kuvattu riskienhallintaprosessin päävaiheet. Ensiksi riskit on tunnistettava ja arvioitava, jonka jälkeen suunnitellaan riskien hallitsemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Kolmannessa vaiheessa suunnitellaan, kuinka vahingon tullessa toimitaan ja miten mahdollisista vahingoista toivutaan. Prosessin viimeisessä vaiheessa tilannetta ja toimenpiteiden vaikutusta seurataan. (Suomen riskienhallintayhdistyksen www-sivut 2015.)

4.2 Riskien tunnistaminen

Jotta yritys pystyy hallitsemaan riskejään, on sen tunnistettava ne. Tämän vuoksi riskien tunnistaminen on kaiken laadukkaan riskienhallinnan alku. Riskien hallinnalla tarkoitetaan kaikessa yksinkertaisuudessaan riski- ja vaaratilanteiden havainnoimista ennakoita, käyttämällä hyödyksi erilaisia menetelmiä. Riskien tunnistamisen kannalta olisi oleellista, että käytettävät tunnistamismenetelmät ovat monipuolisia ja että niiden avulla pystytään luotettavasti arvioimaan, onko riski kuinka mahdollinen ja mitä siitä seuraa. Tunnistamistyön seurauksena voidaan saada tietoon myös sellaisia riskejä, joista yrityksellä ei etukäteen ollut lainkaan tietoa. (Flink, Hiltunen & Reiman 2007, 131.)

Riskien tunnistamis-vaiheen tavoitteena on listata yritystä uhkaavat riskit. Riskianalyysia tehdessä on suositeltavaa, että mahdollisimman moni yrityksen sisältä osallistuu

prosessiin. Tällä tavalla saadaan laajempi näkökulma yrityksen toiminnasta ja saadaan paremmin selville sellaisia riskejä, joita yrityksessä ei ole tunnistettu. (Sutinen & Viklund 2004, 146.)

Vaaratekijöitä tunnistamisessa on syytä ottaa huomioon myös normaalista poikkeavat tilanteet. Tällaisia hetkiä voivat olla esimerkiksi huolto- ja korjaustyöt, loma-ajat, työvuorojen vaihtelut sekä niihin liittyen sijaisten ja harjoittelijoiden käyttö. Vaaratekijöiden lisäksi tulee tunnistaa vaaralle alttiiksi joutuvat henkilöt. (Työturvallisuuskeskuksen www-sivut 2015.)

Riskien tunnistamisessa hyvänä lähtökohtana on kriittinen ja ennakkoluuloton asenne. Apuvälineinä tunnistamisessa käytetään keinoja, joilla varmistetaan tarkastelun kattavuus ja järjestelmällisyys. Riskien tunnistaminen aloitetaan yleensä karkeammilla kartoitusmenetelmillä, joilla saadaan kokonaiskuva yrityksen tilanteesta ja saadaan selville ne riskialueet, joita seuraavissa vaiheissa tutkitaan yksityiskohtaisemmin. Hyvänä kartoitusmenetelmänä toimii esimerkiksi haavoittuvuusanalyysi, joka antaa hyvän kokonaiskuvan yrityksen toiminnan jatkuvuuteen liittyvistä uhista. Karkeankuvan jälkeen voidaan alkaa tutkimaan toimintaa yksityiskohtaisemmin, jolloin apuvälineinä voi käyttää seuraavia keinoja:

- Yhteistyö – tilanteiden arvioiminen yhdessä auttaa näkemään yrityksen todellisen luonteen selkeämmin ja laajemmin.
- Asiantuntija-apu – suositeltavaa etenkin tilanteissa, joissa riskit eivät ole yritykselle ennestään tuttuja. Asiantuntija tuntee analysointimenetelmät ja yleiset periaatteet, mutta ei toisaalta tunne yrityksen toimintaa ja erityispiirteitä, jolloin tarvitaan yrityksen sisäistä panosta.
- Kokemusten ja tilastojen hyödyntäminen – riski on todennäköisesti tapahtunut jollakin yrityksellä aiemmin, jolloin tietoa on saatavilla eri tahoilla. Myös tietojen kerääminen toteutuneista riskeistä ja läheltä piti – tilanteista on suositeltavaa.
- Tarkistuslistat – listojen avulla voi riski kerrallaan miettiä, liittyykö riski yrityksen omaan toimintaan. Tarkistuslista on hyvä apuväline, mutta ne eivät ole koskaan täydellisiä ja niitä on käytettävä luovasti.
- Riskikartat – visuaalinen tarkistuslista, joka esittelee tarkastelevan kohteen kaaviomuodossa. Riskikartan etuna on se, että se on vapaampimuotoinen kuin

virallisen näköinen tarkistuslista, jolloin mahdollisesti tulee mietittyä myös muita mahdollisuuksia.

(Suomen riskienhallintayhdistyksen www-sivut 2015.)

4.3 Riskien arviointi

Riskien arviointi on hyvä aloittaa kartoituksella siitä, mitä suojattavaa yrityksellä on, eli arvioimalla sitä, mitkä asiat ovat sen toiminnalle tärkeitä. Tämän jälkeen voidaan arvioida sitä, millaisia uhkia toiminnalle tärkeisiin asioihin kohdistuu. Toimittaessa tällaisessa järjestyksessä, on yrityksen helpompi pitää turvallisuustyö oman toimintansa näköisenä, eikä suojautuminen karkaa käsistä. Mikäli arviointi aloitetaan uhista, on mahdollista, että suojautuminen ei ole suhteessa yrityksen toimintaan ja painottuu väärin asioihin. (Heljaste ym. 2008, 14 - 15.)

Tavoiteltava turvallisuuden taso määräytyy yrityksen näkemyksen mukaan. Yritys määrittelee tietojensa perusteella sen, mitä tarvitsee suojata ja millainen uhka siihen kohdistuu. Asiantuntija-apua voi käyttää apunaan, mutta todennäköisesti tieto löytyy myös yrityksen sisältä. Arvioitaessa suojattavien asioiden arvoja, ei kannata arvioida pelkästään taloudellista arvoa, vaan myös suojattavan asian käyttökelvottomuuden aiheuttamaa vahinkoa yritystoiminnalle. (Heljaste ym. 2008, 15.)

Riskejä arvioitaessa käytetään usein apuna riskianalyysiä, jonka avulla selvitetään:

- riskikohteet
- riskien todennäköisyys
- riskin vakavuus
- riskin seuraukset.

Riskianalyysin avulla pyritään löytämään mahdolliset riskikohteet ja havaitsemaan erilaiset vaaratilanteet, joita yritys voi kohdata. Tärkeää on myös arvioida laajuutta ja seurauksia, joiden avulla riskit saadaan keskinäiseen järjestykseen ja luokittelemaan ne. (Lojander & Suonpää 2008, 72.)

Tapahtuman todennäköisyys	Tapahtuman seuraukset		
	A	B	C
1 Epätodennäköinen	Merkityksetön riski	Vähäinen riski	Kohtalainen riski
2 Mahdollinen	Vähäinen riski	Kohtalainen riski	Merkittävä riski
3 Todennäköinen	Kohtalainen riski	Merkittävä riski	Sietämätön riski

Taulukko 1. Arviointitaulukko (Työsuojeluhallinnon www-sivut 2015.)

Taulukko 1 mukaan voidaan arvioida yrityksessä havaitun riskin vakavuutta. Esimerkiksi A1-riskin toteutuminen on epätodennäköistä ja sen vaikutus yritykselle on merkityksetön. C3-riski on puolestaan todennäköinen riski, joka aiheuttaa sietämättömän vaikutuksen.

Riskin vakavuus	Tarvittavat toimenpiteet riskin vähentämiseksi
Merkityksetön riski	<ul style="list-style-type: none"> ☐ riski on niin pieni, että toimenpiteitä ei tarvita
Vähäinen riski	<ul style="list-style-type: none"> ☐ toimenpiteitä ei välttämättä tarvita ☐ harkitse parempia ratkaisuja, jotka eivät aiheuta kustannuksia ☐ tilannetta tulee seurata, jotta riski pysyy hallinnassa
Kohtalainen riski	<ul style="list-style-type: none"> ☐ on ryhdyttävä toimiin riskin vähentämiseksi ☐ toimenpiteen kannattavuutta tulee harkita tarkasti ☐ jos kyseessä on henkilö- tai keskeytysriski, on tarpeen selvittää tapahtuman todennäköisyys tarkemmin
Merkittävä riski	<ul style="list-style-type: none"> ☐ riskin vähentäminen on välttämätöntä ja toimenpiteet tulee aloittaa nopeasti ☐ riskialtista toimintaa ei pidä aloittaa ennen kuin riskiä on vähennetty ☐ riskialtista toimintaa voi jatkaa, mutta kaikkien on tunnettava riski ja toiminta pitää saada loppumaan nopeasti
Sietämätön riski	<ul style="list-style-type: none"> ☐ riskin poistaminen on välttämätöntä ja toimenpiteet tulee aloittaa välittömästi ☐ riskialtista toimintaa ei pidä aloittaa ☐ riskialtis toiminta pitää keskeyttää, kunnes riski on poistettu tai pienennetty

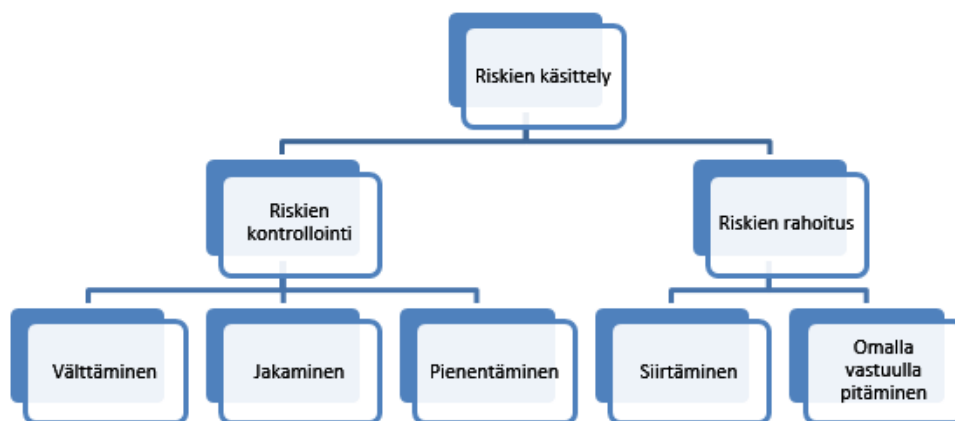
Taulukko 2. Riskin vakavuus ja tarvittavat toimenpiteet riskin vähentämiseksi. (Juvenen ym. 2014, 22.)

Riskin vakavuutta arvioidessa tulee vakavuus suhteuttaa aina yrityksen taloudelliseen tilanteeseen. Mikäli taloudellinen tilanne on heikko, joutuu yritys suhtautumaan tiukemmin yritystoiminnan uhkiin kuin vakavarainen kilpailijansa. Riskin todennäköisyyden ja vakavuuden arviointi ei yksin riitä, sillä selvitettyä riskin suuruutta tulee riskin vakavuutta painottaa. Riskin todennäköisyys vaikuttaa yrityksen kannattavuuteen, kun taas vakavuudella on suora vaikutus yrityksen toiminnan jatkuvuuteen. Painottaessa riskin vakavuutta, voidaan päähuomio kiinnittää merkittävimpiin uhkiin.

Merkittävimpien uhkien ollessa hallussa, voi yritys parantaa kannattavuuttaan alentamalla pienempien vahinkojen todennäköisyyttä. (Juvonen ym. 2014, 22.)

4.4 Riskienhallintakeinot

Riskin tunnistamisen ja arvioinnin jälkeen on vuorossa riskinhallintamenetelmän valinta, joka tulee valita kunkin riskin mukaisesti. Vahinkoriskien riskienhallintavaihtoehtoja ovat riskin pienentäminen, välttäminen, jakaminen, siirtäminen sekä omalla vastuulla pitäminen. Kaikkien vahinkoriskien kohdalla riskin kontrollointi ja rahoitus ovat mahdollisia, mutta vakavat riskit kannattaa siirtää vakuutuksiin. Liiketoimintariskejä puolestaan ei voi vakuuttaa, vaan näiden kohdalla on käytettävä muita vaihtoehtoja. Etenkin liiketoimintariskien kohdalla riskienhallinnan onnistuminen on hyvin sidoksissa riskianalyysin oikeellisuuteen sekä tehtyjen päätösten toimeenpanoon, toimenpiteiden valvontaan sekä riskien seurantaan. Tämä siksi, että liiketoimintariskit pitävät sisällään myös voiton mahdollisuuden. (Juvonen ym. 2014, 23.)

Kuva 4. Heilmannin prosessimalli. (Suominen 2003, 99.)

Kuvassa 4 on esitetty riskienhallinnan prosessimalli, jossa riskienhallinta lähtee riskien käsittelystä ja päättyy joko riskien kontrollointiin tai rahoittamiseen. Samaakin riskiä voidaan todellisuudessa sekä rahoittaa, että kontrolloida.

Riskin välttäminen on riskienhallinnan peruskeino, jonka avulla yritys välttää riskialttiin omaisuuteen, henkilöön tai toimintaan kohdistuvia toimia. Riskejä välttääkseen

yritys voi esimerkiksi siirtyä käyttämään riskittömämpää raaka-ainetta, turvautua kokeneempaan henkilöstöön, muuttaa tuotantoprosessiaan tai siirtyä käyttämään turvallisempaa kuljetusvälinettä. Riskien välttämistä ei riskienhallinnassa pidetä aina mahdollisena, sillä se voi tarkoittaa esimerkiksi kehitysmahdollisuuksien rajoittamista tai kehityksen mukana siirtymistä. Riskien välttämisestä voidaan erottaa myös riskien poistaminen, jonka edellytyksenä on, että riskin aiheuttaja pystytään poistamaan yrityksen liiketoiminnasta kokonaan. Riskin poistaminen aiheuttaa yleensä sen, että yrityksen muut riskit kasvavat tai syntyy jokin toinen riski, sillä riskittömän liiketoiminnan kehittäminen on harvoin mahdollista kohtuullisissa kustannusrajoissa. (Suominen 2003, 101 - 102.)

Riskien jakaminen on riskienhallintakeino, jolla lisätään itsenäisten riskikohteiden määrää. Tällä tavalla vahinkotapahtuman sattuessa on todennäköisempää, että ainakin osa riskikohteista säilyy vahingoittumattomana ja näin ollen onnettomuuden seuraukset pysyvät pienempinä. Riskien jakaminen on yleinen liikeriskien hallintamenetelmä. Riskien jakaminen itsenäisiksi riskikohteiksi aiheuttaa lisäkustannuksia yritykselle, mutta samalla keskeytysvahingot ja piilomenetykset jäävät vähäisemmiksi. Jakamalla riskejä voidaan joissakin tapauksissa myös estää kohteen täydellinen tuhoutuminen tai toiminnan täydellinen pysähtyminen. (Juvonen ym. 2014, 26.)

Riskien pienentäminen tähtää vahinkotapahtuman todennäköisyyden tai niiden seurausten pienentämiseen. Tätä riskienhallintakeinoa pidetään usein merkittävimpänä riskienhallinnan keinona, sillä esimerkiksi henkilöstön koulutus, työsuojelutoimenpiteet ja erilaiset varautumissuunnitelmat ovat riskien pienentämismenetelmiä. Riskien pienentäminen on käytännöllinen silloin, kun riskiä ei pystytä välttämään tai siirtämään. Etenkin vakavuudeltaan merkittäviä riskejä on pyrittävä pienentämään, mikäli niitä ei voida poistaa. Yleensä pienentäminen on mahdollista riskien kohdalla. On kuitenkin huomioitava, että tietyn pisteen jälkeen riskien pienentäminen ei ole enää kannattavaa, sillä kustannukset nousevat turhan korkeiksi. Kustannuslaskelmat ovatkin tehokas apukeino mietittäessä riskien pienentämistä, sillä joskus riskien pienentämisellä voidaan saavuttaa jopa tuotannon tehokkuutta ja palvelun laatua. (Juvonen ym. 2014, 24.)

Riskin siirtäminen tarkoittaa riskialttiin toiminnan siirtämistä sopimuksen perusteella jollekin toiselle osapuolelle. Riskin siirtäminen onnistuu kolmella tavalla, joista ylivoimaisesti yleisin on riskin siirtäminen vakuutusopimuksella vakuutusyhtiön kannettavaksi. Suomessa vakuutustoiminta jakautuu vahinko- ja henkivakuuttamiseen. Toinen vaihtoehto riskin siirtämiseen on riskejä sisältävän omaisuuden tai toiminnan siirtäminen sopimusteitse toisen yrityksen kannettavaksi. Tällaisissa tilanteissa esimerkiksi alihankkijan käyttäminen valmistusprosessissa asettaa vastuun valmistusprosessin riskeistä alihankkijalle. Kolmantena tapana on riskin siirtäminen niin, että omaisuutta tai toimintoja ei siirretä yrityksestä toiselle osapuolelle, vaan yritys toimii esimerkiksi leasing-sopimuksilla hankituilla koneilla vuokratiloissa. Tällöin vuokranantaja on vastuussa vahinkoriskeistä, kuitenkin siten, että vuokranantaja perii yritykseltä riskin hinnan vuokran yhteydessä. (Valtionvarainministeriön www-sivut 2015.)

Riskien *omalla vastuulla pitäminen* voi olla joskus tietoista, mutta valitettavan usein tiedostamatonta. Mikäli yritys päättää jättää riskejä tietoisesti omalla vastuullaan, on syy yleensä taloudellinen. Yrityksessä on usein toistuvia riskejä, jotka on edullisinta pitää omalla vastuulla. Tällaisia ovat esimerkiksi kuljetusvauriot, ilkevallanteot ja rikokoutumiset. Mikäli yritys haluaa varautua riskeihin itsenäisesti, voi se kerätä varoja korvausrahastoon, josta mahdolliset vahingot maksetaan käyttökulujen tapaa. Korvausrahastot sopivat erityisesti yrityksille, joilla vahinkojen todennäköisyys on suuri, mutta vakavuus pieni. Riskin omalle vastuulle ottaminen voi tapahtua myös lainanotona pankista, jolloin yritys on sopinut rahoittavansa mahdolliset vahingot pankkilainalla. (Juvonen ym. 2014, 28.)

4.5 Riskien seuranta

Riskien seurannan tarkoituksena on arvioida tunnistettujen riskien todennäköisyyttä ja vakavuutta. Tunnistetut riskit saattavat ajan kuluessa muuttua, jolloin yrityksen täytyy todennäköisesti arvioida riskienhallinnan taso ja hallintakeinot uudelleen. Myös yrityksen riskinkantokyky saattaa muuttua. Riskien seurannan tulee olla järjestelmällistä toimintaa, jonka tarkoituksena on ylläpitää yrityksen toiminta myös silloin, kun kaikki ei mene yrityksen toiminta ei mene suunnitelmien mukaan. Muutosten vuoksi yrityksen olisi hyvä uusaa riskianalyysinsä säännöllisesti. Yrityksen koko vaikuttaa myös

riskien seurannan laajuuteen, mitä pienempi yritys on, sitä vähäisemmät ovat riskien-tarkkailun mahdollisuudet. Yrityksen vähäisemmät resurssit eivät kuitenkaan saisi aiheuttaa laiminlyöntiä riskien seurannassa, sillä yrityksen riskinkantokyky on yleensä heikompi, mitä pienempi yritys on. Juuri tästä syystä pienilläkin yrityksillä on tärkeää olla toimiva riskienhallintastrategia. (Juvonen ym. 2014, 15 - 17.)

Yrityksen menestymismahdollisuudet paranevat, kun ongelmat, häiriötilanteet ja katkokset poistetaan tai vähenevät. Kun yrityksen ongelmat vähenevät, sen teho ja laatu paranee. Toimivasta riskienhallinnasta yritys hyötyy seuraavasti:

- Yllättävät vahingot ja niiden kustannukset vähenevät
- Tuotannon tehokkuus ja laatu paranevat
- Resurssit pystytään kohdentamaan tarkemmin
- Häiriötilanteet ja katkokset vähenevät
- Omaa toimintaa opitaan tuntemaan paremmin
- Imago paranee
- Asiakastyytyväisyys kasvaa

(Juvonen ym. 2014, 15.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimusmenetelmää valittaessa on kiinnitettävä huomiota tutkimuksen luonteeseen. Kvalitatiivisella tutkimuksella tarkoitetaan laadullista tutkimusta, jonka tarkoituksena on kartoittaa tutkimuksen kohdetta niin kokonaisvaltaisesti kuin mahdollista. Laadullista tutkimusta tehtäessä on kyse tosiasioiden löytämisestä sen sijaan, että tutkimuksen avulla yritettäisiin todentaa jotain jo olemassa olevaa väittämää. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 157 – 160.)

Kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimuksella tarkoitetaan puolestaan tutkimusta, jossa pyritään faktatietojen avulla todentamaan olemassa olevia väittämiä todeksi. Määrälliseen tutkimukseen liittyy myös aina numeraalinen havaintomateriaali, johon aineisto on tiivistetty ja jota käytetään analyysin kohteena. (Tilastokeskuksen www-sivut 2015.)

Kerätessä tietoa haastatteluiden avulla eroavat laadullisen ja määrällisen tutkimuksen kohdejoukot toisistaan. Määrällisessä tutkimuksessa haastattelut kohdistuvat satunnaisotokseen, kun taas laadullisessa tutkimuksessa haastatellaan valittuja yksilöitä. Myös kysymysten muodoissa on eroa, sillä määrällisessä tutkimuksessa käytetään etukäteen tarkasti rakennettuja niin sanottuja strukturoituja kysymyksiä, kun taas laadullisessa tutkimuksessa kysymykset perustuvat avoimiin kysymysaiheisiin ja teemoihin. (Metsämuuronen 2002, 177.)

Tässä työssä käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta, sillä tutkimuksen kohteena ovat yksi nimenomainen yritys ja sen riskit. Kohdeyrityksen riskejä on analysoitu riski kerrallaan, jolloin työstä on saatu mahdollisimman yksityiskohtainen. Tutkimustulos on tarkoitettu nimenomaisesti kohdeyrityksen käyttöön, jolloin siitä ei ole yleispätevää hyötyä muille yrityksille. Työ on tehty keräämällä tietoa haastattelemalla yrittäjää itseään, joka on pyrkinyt kertomaan yrityksestä niin laajasti kuin mahdollista.

5.2 Kohdeyritys

Kohdeyrityksenä on vuonna 2011 perustettu rakennusalan pk-yritys. Yrityksen toimintila sijaitsee Kangasalla, jonka seurauksena pääosa yrityksen asiakkaista sijaitsee Pirkanmaan alueella. Yritys tarjoaa asiakkailleen rakennusalan palveluita laidasta laitaan, mutta pääasiallisesti toimenkuvana ovat erilaiset remontti ja saneeraushommat sekä mallentamistyöt. Yrityksen asiakaskuntaan kuuluu sekä yksityishenkilöitä, että yrityksiä, joiden lisäksi yritys on tehnyt joitakin urakoita myös julkiselle sektorille.

Yritys on kahden veljeksien perustama yritys, jossa molemmat veljekset työskentelevät täysipäiväisesti. Veljesten lisäksi yrityksessä työskentelee yksi täyspäiväinen työntekijä. Vakituisten työntekijöiden lisäksi yritys käyttää hyödykseen henkilöstövuokrausfirmoja sekä laajaa kaveripiiriään, josta löytyy alan ammattilaisia tilanteisiin, joissa työmäärä näin vaatii. Lisätyövoimaa käytetään lähinnä tilanteissa, joissa urakat vaativat enemmän työvoimaa.

6 RISKIANALYYSI

6.1 Alustus

Yrityksellä ei aiemmin ole ollut minkäänlaista riskianalyysiä, eikä yrityksessä ole pohdittu riskejä kovinkaan laajasti. Ennakkoon olemassa olevia riskienhallintakeinoja yrityksellä olikin hyvin vähän, sillä hallintakeinoja olivat lähinnä erilaiset vakuutukset. Ennen riskianalyysiä tehdyssä haastattelussa yrittäjä kertoi, ettei halua lähteä liian yksityiskohtaisesti läpikäymään kaikki mahdollisia riskejä, sillä liika riskien pohtiminen saattaisi viedä pääpainon itse työntekemiseltä. Tämän lisäksi nykyisen heikon riskienhallinnan vuoksi kehityskohteita löytyisi hänen mukaansa tarpeeksi jo isommistakin riskikohteista.

Tässä riskianalyysissä käydään läpi yrityksen kannalta tärkeimpiä riskitekijöitä ryhmittäin. Riskitekijät on riskiryhmittäin listattu taulukkoihin, johon on kirjattu myöskin riskien vakavuus sekä hallintakeinot, joilla riskejä pyritään hallitsemaan. Jokaisen taulukon alapuolelle on riski riskiltä käyty tarkemmin läpi jokaista riskiä, sen vakavuuden arviointia ja hallintakeinoja.

6.2 Liiketoimintariskit

Liiketoimintariski	Riskiarviointi	Riskinhallintakeinot
Tuotevalikoima	A1	välttäminen
Kilpailu	B2	riskin ottaminen
Kysyntä	C2	riskin ottaminen
Luottotappiot	B2	pienentäminen
Investointi	A2	välttäminen
Taloustilanne	B3	ottaminen
Sopimukset	B2	pienentäminen
Korvausvastuu	C2	siirtäminen
Toiminnan keskeytys	B1	ottaminen
Likviditeetti	B2	pienentäminen

Taulukko 3. Yrityksen liiketoimintariskit

Tuotevalikoimariskin suhteen yrityksessä ei ole merkittävää riskiä, sillä yrityksen tuotteet koostuvat jälleen myytävistä tuotteista. Näissä tuotteissa vastuu on alkuperäisellä myyjällä eli kaupalla, josta kohdeyritys on tuotteen hankkinut. Tuotevalikoimariskin kanssa riskienhallintakeinona käytetään välttämistä, sillä yritys pyrkii käyttämään luotettavampia toimittajia.

Kilpailuriskin aiheuttavat muut samalla alueella toimivat rakennusalan yrittäjät. Pirkanmaan alueella on aika paljon kilpailua alalla, josta aiheutuu kohtalainen riskin. Kilpailun aiheuttama riski kuuluu yritystoimintaan, joten yrityksen on löydettävä keinoja, joiden avulla se saa kilpailuetua kilpailijoihinsa nähden. Tällä hetkellä kohdeyrityksellä on hyvä maine ja siltä tiedetään saavan laadukasta työtä, joten on tärkeää, että näitä ominaisuuksia pidetään yllä myöskin jatkossa. Riskinhallinnan osalta yritys riskin tiedostaen pitää riskin omalla vastuullaan.

Kysyntäriski on yrityksen kannalta merkittävä riski. Tämän hetkinen taloustilanne on aiheuttanut kysynnän heikentymistä, mutta ainakin toistaiseksi yrityksellä on riittänyt hyvin urakoita. Taloustilanne on kuitenkin aiheuttanut sen, ettei valinnanvaraa välttämättä ole niin paljon, vaan urakoista on otettava vastaan mitä tarjotaan. Tällä hetkellä yritys on myynyt kevään aikataulunsa täyteen, joten tilanne on ainakin toistaiseksi hyvä. Kysyntäriski on samankaltainen kuin kilpailuriski, jonka vuoksi myös kysynnän aiheuttama riski on tiedostettava toiminnassa ja pyrittävä pitämään nykyinen asiakas-kunta tyytyväisenä ja yrityksen maine erinomaisena. Samalla myös uusia asiakkaita on pyrittävä hankkimaan mahdollisuuksien mukaan.

Luottotappioriskin aiheuttavat yrityksen saamattomat saamiset. Yrityksen laskutusai-kataulu on vaihteleva ja urakasta riippuva. Etenkin ennalta tuttujen asiakkaiden kohdalla laskutus voidaan suorittaa hyvin pitkälti asiakkaan toiveiden mukaan. Uusien asiakkaiden kohdalla laskutus riippuu hyvin paljon urakan suuruudesta, jolloin suurempien urakoiden kohdalla laskutetaan osa ennen urakkaa, osa urakan puolesta välissä ja loput urakan ollessa valmis. Myös urakan suuruus vaikuttaa laskutukseen, sillä isompien urakoiden osalta kesken urakan laskuttaminen on välttämätöntä, jotta urakka ei sido liikaa yrityksen omista varoista. Urakan lopussa laskuttamisessa on omat ris-kinsä, sillä asiakas saattaa toiminnallaan aiheuttaa luottotappion yritykselle. Luotto-tappioiden aiheuttamaa riskiä vastaan hallintakeinona käytetään pienentämistä, joka

toteutetaan järjestelmällisemmällä toimilla. Jatkossa yritys laskuttaa etenkin uusia asiakkaita enemmän urakan alussa, jolloin luottotappioriski ja riskin vaikutus pienenee. Vanhojen asiakkaiden kanssa yritys voi toimia hieman joustavammin.

Investointiriski on yrityksellä vähäinen, sillä yrityksellä ei ole tiedossa mitään suurempia investointeja. Yrityksellä on toiminnan alusta asti ollut strategiana se, että investointeja varten ei oteta ulkopuolista rahoitusta. Mikäli joitakin investointeja tarvitaan, tienataan niihin ensin rahat, jotta investointeja ei tarvitse tehdä velaksi. Riskienhallintakeinona yritys käyttää välttämistä, joten investointiriskin aiheuttamaa taloudellista riskiä pyritään välttämään pitämällä yrityksen strategiaa investointien osalta yllä.

Taloustilanneriski on ollut viime vuosien aikana yrityksille iso riski. Kysynnässä on havaittu heikentymistä, verotusta on kiristetty ja mahdollisesti kiristetään vielä jatkossa, joiden lisäksi myös työttömien määrä on kasvanut, joka puolestaan heikentää yleistä kysyntää entisestään. Yleiseen taloustilanteeseen vaikuttaminen on yksittäiselle yrittäjälle mahdotonta, mutta yrityksen tulee pyrkiä siihen, että sillä riittää kysyntää ja näin ollen myös töitä. Riskienhallinnan kannalta yrityksen on tiedostettavasti otettava riski, sillä yleisen taloustilanteen aiheuttama riski koskee kaikki yrityksiä. Riskiä pyritään myös pienentämään tekemällä töitä kysynnän eteen.

Sopimusriski aiheuttaa yritykselle kohtalaisen riskin. Suurin osa yrityksen tekemistä sopimuksista on suullisia sopimuksia, jotka toteutetaan asiakkaan tarpeen ja yrityksen tekemien töiden mukaan. Suulliset sopimukset eivät välttämättä ole yrityksen kannalta kaikkein turvallisimpia, sillä ristiriitatilanteissa ilmenevät epäselvyydet on vaikeampi selvittää. Sopimusriskeihin yrityksen hallintakeinona käytetään riskin pienentämistä. Riskin pienentämiseksi yritys pyrkii jatkossa etenkin uusien asiakkaiden kohdalla solmimaan kirjallisia sopimuksia.

Korvausvastuuriskin yritykselle aiheuttavat urakoissa tehdyt työt ja niiden laatu. Yrityksellä ei ole aiheutunut ennen minkäänlaisia korvaustilanteita, joten se ei ole kokenut tarvetta riskienhallintaan. Korvausvastuun seurauksena voi kuitenkin aiheutua yritykselle suuriakin ongelmia, sillä se voi aiheuttaa aikatauluun myöhästyksiä sekä tietenkin ylimääräisiä kuluja. Jatkossa yritys voisi riskienhallintakeinona siirtää vastuun korvausvastuuriskeistä vakuutusyhtiölle ottamalla vastuuvakuutuksen.

Toiminnan keskeytysriskin voi aiheuttaa yritykselle esimerkiksi loukkaantuminen, onnettomuus tai muut sellaiset tapahtumat, jotka voivat aiheuttaa yritystoiminnalle vahinkoa. Keskeytysriskiä vastaan yrityksellä ei ole erillistä vakuutusta, vaikka riski tiedostetaan. Riskin toteutuessa yrittäjä saa Kansaneläkelaitoksen maksamaa päivärahaa toiminnan keskeytyessä, joka koetaan yrityksessä tarpeelliseksi hallintakeinoksi.

Likviditeettiriskin aiheuttavat yrityksen työkohteisiin sijoittamat omat rahansa. Yritys sijoittaa työkohteissa omaa rahaansa ennen laskutuksia. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi työkohteessa tarvittavat tarvikkeet ja tietenkin tehty työ. Tällä hetkellä yrityksellä saattaa urakasta riippuen olla suuriakin summia kiinni urakoissa. Riskienhallintakeinona yritys jatkossa pienentää riskiä osalaskuttamalla asiakkaita urakan edetessä. Tällä tavalla yritys pitää maksukykynsä yllä, kun saatavia saadaan säännöllisemmin.

6.3 Vahinkoriskit

Vahinkoriskit	Riskiarviointi	Riskinhallintakeinot
Työvälineiden rikkoutuminen	B2	ottaminen / siirtäminen
Vialliset tuotteet	B2	riskin ottaminen
Tulipalo	C1	siirtäminen
Vesivahinko	C1	siirtäminen
Rikos	B2	siirtäminen / pienentäminen
Liikenneonnettomuus	B1	siirtäminen / ottaminen

Taulukko 4. Yrityksen vahinkoriskit.

Työvälineiden rikkoutumisriskin voivat aiheuttaa yrityksen työvälineet eli erilaiset työkalut, ajoneuvot ja niin edelleen. Työkalut, kuten porakoneet, eivät aiheuta suurta riskiä, sillä rikkoutuessaan niistä ei aiheudu isoa tappiota yritykselle. Arvokkaammat laitteet, kuten ajoneuvot saattavat kuitenkin aiheuttaa toimintaan jopa tilapäisiä pysähdyksiä, joten näitä vastaan tulisi varautua jotenkin. Tällä hetkellä yrityksellä on vakuutettuna ajoneuvot, joka koetaan tällä hetkellä tarpeelliseksi.

Vialliset tuotteet-riskin aiheuttavat yrityksen tuotteet, jotka siis hankitaan tukkukaupasta tai rakennusalan liikkeestä. Näissä tapauksissa vastuu tuotteista on kohdeyrityksen ulkopuolella, joten mikäli tuote on viallinen, saa yritys uuden tuotteen tilalle. Yritykselle riski aiheutuu kuitenkin siitä, että mahdollinen virheellinen tuote saattaa aiheuttaa lisätöitä tai aikataulun venymistä. Ylimääräistä työpanosta ja aikataulun venymistä ei korvaa kukaan ja se jää yritykselle. Tämän riskin osalta siis riskinhallintakeinona on riskin pitäminen omalla vastuulla.

Tulipalo- ja vesivahinkoriski koskee yrityksen varasto ja verstasrakennusta, joka on yrityksellä vuokrattuna. Varastotila sekä tuotteet on vakuutettu, joten vastuu niistä on siirretty vakuutusyhtiölle. Vakuutuksessa on otettu huomioon se, että varaston arvo voi olla tilapäisesti arvokkaampi johtuen siitä, että työkohteeseen tarvittavat tuotteet on hankittu etukäteen ja niitä säilytetään tilapäisesti varastossa.

Rikosriski on aina mahdollinen, sillä yrityksen omaisuutta on työkohteessa urakan aikana. Rikosriskiä vastaan yrityksen omaisuus on vakuutettu, joten vastuu on siirretty vakuutusyhtiölle. Jatkossa riskiä voisi hallita myös siten, että tavaroita, joita voidaan helposti ottaa mukaan, ei jätettäisi työkohteisiin.

Liikenneonnettomuusriski voi toteutua yrityksen siirtyessä työkohteisiin. Vaikka yrityksen omaisuus on vakuutettu ja siitä ei ylimääräisiä kuluja tule, voi mahdollinen onnettomuus aiheuttaa ylimääräistä työmäärää, mahdollisia aikataulujen venymistä tai mahdollisia loukkaantumisia työntekijöille. Näiden aiheuttamat tulonmenetykset ja lisäkulut jäävät yritykselle itselleen. Tämä riski on kuitenkin aika pieni, joten hallintakeinona käytetään riskin pitämisenä itsellään.

6.4 Henkilöriskit

Henkilöriskit	Riskiarviointi	Riskinhallintakeinot
Yrittäjä	C1	ottaminen / pienentäminen
Avainhenkilöt	C1	ottaminen / pienentäminen
Sairastumiset	B2	ottaminen / pienentäminen
Työtapaturma	B2	siirtäminen / pienentäminen
Rekrytointi	A1	ottaminen
Ammattitaudit	B1	ottaminen
Ammattitaito	B1	välttäminen
Sosiaaliset riskit	B2	välttäminen / ottaminen

Taulukko 5. Yrityksen henkilöriskit.

Yrittäjäriskissä kyse on yrittäjän jaksamisesta, hyvinvoinnista sekä motivaatiosta. Kohdeyrityksen kannalta tämä riski ei ole kaikkein ajankohtaisin, sillä yritys on melko tuore ja yrittäjät ovat todella motivoituneita työhön ja yrittämiseen. Riskiin vaikuttaa myös se, että yrittäjiä on kaksi, jolloin pelkästään toisen yrittäjän väsähtäminen ei aiheuta toiminnan pysähtymistä. Riskienhallinnan kannalta toistaiseksi riittää, että yritys tiedostaa kyseisen riskin. Yrityksen kannalta on myös tärkeää, että yrittäjät pitävät huolta omasta jaksamisestaan jatkuvasti ja mahdollisten väsymystilojen tullessa niin tulee reagoida välittömästi.

Avainhenkilöriskin osalta kohdeyrityksessä tilanne on pitkälti sama kuin yrittäjäriskissä, sillä avainhenkilöt ovat yrittäjät itse. Tällä hetkellä yritys on riippuvainen yrittäjien osaamisesta ja jaksamisesta, joten mikäli riski toteutuu, voi yrityksen tulevaisuus olla uhattuna. Tähän riskiin varaudutaan tiedostamalla riski ja mahdollisesti tulevaisuudessa riskin kasvaessa avainhenkilöiden tietoja ja taitoja jaetaan useammalle ihmiselle ja näin ollen avainhenkilöriskiä vähennetään.

Sairastumisriskin aiheuttavat luonnollisesti sairastapaukset, joita tapahtuu aina. Lyhytaikaiset sairastapaukset eivät vaikuta suurestikaan yrityksen toimintaan, mutta pitkäaikaiset sairaudet saattavat aiheuttaa yritykselle taloudellisia menetyksiä. Toisella

yrittäjistä on muutama vuosi taaksepäin ollut pitkäaikainen sairaus, joten riski on tiedostettu. Sitä vastaan ei kuitenkaan ole suojauduttu, sillä Kelan maksamat korvaukset ovat yrityksen mukaan riittävät. Jatkossa sairastumisriskiä tulee vähentää ennaltaehkäisevästi pitämällä huoli yleisestä terveydestä ja jaksamisesta. Yleistä terveyttä ja jaksamista voidaan yrityksessä pitää yllä esimerkiksi erilaisilla yhteisillä tyky-tapahtumilla.

Työtapaturmariski voi aiheutua esimerkiksi työpaikalla tapahtuneen onnettomuuden johdosta. Yrityksillä on työtapaturmariski aina olemassa, vaikka riskiä voi pienentää huolellisella työskentelyllä ja erilaisilla työturvaohjeilla. Yrityksellä on olemassa tapaturmien varalle tapaturmavakuutus, joka korvaa tiettyyn pisteeseen asti toteutuneen tapaturmariskin aiheuttamat vahingot.

Rekrytointiriskin voi aiheuttaa yrityksen tekemät rekrytoinnit. Yritys on palkannut lähiaikoina yhden työntekijän helpottamaan yrittäjien työtaakkaa. Palkkauksen seurauksena uusia palkkauksia ei ole tarkoitus tehdä, sillä tällä hetkellä tavoite on pystyä vakiinnuttamaan palkatun työntekijän asema yrityksessä. Yrittäjillä on ystäväpiirissä alalla työskenteleviä yrittäjiä, joita se pystyy käyttämään niin sanottuna hätäapuna, mikäli työtaakkaa kasvaa suureksi. Yrityksellä ei siis varsinaisesti tällä hetkellä ole rekrytointiriskiä.

Ammattitautiriskin voivat yritykselle aiheuttaa lähinnä sairastumiset ja loukkaantumiset. Kyseisellä alalla ammattitaudit liittyvät pitkälti elimistön ja kehon kuntoon, jonka seurauksena riski kasvaa ikääntymisen seurauksena. Nuorten yrittäjien tapauksessa ammattitautiriski ei ole tällä kaudella niin suuri, että se vaatisi erityistä varautumista, jonka vuoksi tällä hetkellä yritykselle riittää riskin tiedostaminen ja sen seuraaminen tulevaisuutta ajatellen.

Ammattitaitoriski voi aiheutua, mikäli yrityksen työntekijöillä ei ole tarvittavaa ammattitaitoa työtehtävien tekemiseen. Kohdeyrityksen tilanteessa yrityksen työntekijät ovat kokeneita alan ammattilaisia, jotka ovat työskennelleet alalla jo pitkään. Ura-koista päätettäessä käydään läpi se, millaista ammattitaitoa tehtävässä tarvitaan, jotta yllätyksiä ei pääse tulemaan. Mikäli työtehtävä vaatii sellaista ammattitaitoa, mitä yri-

tyksessä ei ole, voidaan apuun ottaa ammattitaitoinen väliaikainen työntekijä, joka hoi-
taa kyseisen osuuden urakasta. Näin ollen ammattitaitoriski ei ole yrityksessä merkit-
tävä.

Sosiaaliset riskit voivat aiheutua vaikeiden asiakkaiden kautta. Kohdeyrityksellä on
olemassa oleva asiakaskunta, jotka yrittäjät enemmän tai vähemmän tuntevat ja näiden
asiakkaiden kanssa tiedetään pystyvän sujuvaan yhteistyöhön. Uusien asiakkaiden
kohdalla asia ei kuitenkaan näin ole ja aina voi vastaan tulla asiakkaita, joiden kanssa
yhteistyö ei sujukaan niin hyvin kuin toivoisi. Tämä voi aiheuttaa ongelmia urakan
toteuttamisessa ja sopimuksen toteuttamisessa. Riskinhallinnan kannalta tällaiset ti-
lanteet ovat vaikeita, sillä asiakkaiden luonnetta on vaikea tietää etukäteen. Hallinta-
keinona voidaan yrittää välttää näitä vaikeita asiakkaita kyselemällä mahdollisesti
muilta yrityksiltä mahdollisia tietoja entisten urakoiden pohjalta.

6.5 Tietoriskit

Tietoriskit	Riskiarviointi	Riskinhallintakeinot
Tekniset riskit	B2	pienentäminen
Tietomurto	B2	välttäminen
Käyttäjävirhe	B1	välttäminen / ottaminen
Salasana	B1	välttäminen

Taulukko 6. Yrityksen tietoriskit.

Tekniset riskit aiheutuvat kohdeyrityksessä lähinnä tietojen katoamisen myötä. Yritys
säilyttää asiakastietoja tietokoneella, jolloin esimerkiksi kovalevyn hajoaminen ai-
heuttaisi vahinkoa yritykselle. Yrityksellä on tietokoneelle tallennettuna myös tietoja
erilaisista urakoista, joiden avulla yritys pystyy esimerkiksi tekemään suuntaa-anta-
van kustannusarvion asiakkaalle ennen urakkaa. Teknisen riskin varalle yritys on va-
rautunut siten, että se säilyttää suurinta osaa asiakastiedoista myös paperiversiona ar-
kistossa, jolloin asiakastiedot eivät kokonaan tuhoudu, vaikka ne sähköisesti tuhou-
tuisivatkin. Suurimman vahingon aiheuttavat, jos tiedot vanhoista urakoista katoavat.
Riskien hallinnassa tulee jatkossa arkistoida paperiversio myös urakkatiedoista, jotta
teknisen riskin vaikutukset pienenevät.

Tietomurtoriski voi aiheutua yritykselle pääasiallisesti kahdella eri tapaa. Tietomurtoriski voi aiheutua, mikäli ulkopuolinen taho pääsee käsiksi yrityksen pankkitietoihin. Toinen mahdollisuus riskin toteutumiselle on se, että yrityksen asiakas- ja urakkatiedot päätyvät väärin käsiin, jonka seurauksena yrityksen maine voi heikentyä ja yrityksen kilpailuedut heikentyvät. Tietomurtoriskiä vastaan yritys on suojautunut perus virustorjuntaohjelman avulla. Pankkitunnukset ovat tiedossa pelkästään yrittäjillä itsellään, jolla pyritään pitämään kurissa se, että ne leviäisivät väärin käsiin. Yrityksen tietokone on toisen yrittäjistä hallussa ja tiedot on suojattu salasanalla. Pääsy yrityksen tietoihin on ainoastaan yrittäjillä itsellään, jolla myöskin pyritään pitämään tiedot pois ulkopuolisten käsistä.

Käyttäjävirheriski tarkoittaa kohdeyrityksen tapauksessa käytännössä virhettä, kuten esimerkiksi asiakas- tai urakkatietojen lähettämistä väärälle vastaanottajalle. Yrityksessä sähköposti ja muut sähköiset yhteydenotot hoituu toisen yrittäjistä kautta, joka on kokeneempi tietokoneiden käyttäjä. Riski myös tiedostetaan yrityksessä ja tällaisissa tilanteissa pyritään olemaan erityisen huolellinen, jotta tiedot eivät joutuisi väärin käsiin. Suurin osa yrityksen ja asiakkaiden välisistä keskusteluista käydään kuitenkin kasvatusten tai puhelimen välityksellä, jolloin edellä mainitut tapahtumat eivät ole mahdollisia. Riskienhallinnan kannalta huolellinen toiminta ja riskin tiedostaminen riittävät tällä hetkellä hyvin.

Salasanariski aiheutuu mikäli yrityksen käyttämät salasanat joutuvat väärin käsiin. Tämä riski on yrityksessä melko pieni, sillä yrityksen käyttämät salasanat ovat pelkästään yrittäjien tiedossa eikä niitä luovuteta muiden tietoon. Salasanoja ei myöskään säilytetä esimerkiksi lapulla yrityksen tiloissa, joten ne eivät voi tietämättä joutua muiden tietoon.

7 YHTEENVETO

Tutkimuksen teoriaosuudessa käsiteltiin ensin perustietoja riskistä sekä vertailtiin erilaisia riskityyppejä. Riskien jälkeen teoriaosuudessa käsiteltiin riskianalyysia yleisesti, joka piti sisällään riskien analysointia sekä erilaisia riskienhallintakeinoja.

Tutkimuksen empiirinen osa aloitettiin lyhyellä tutustumisella kohdeyritykseen. Tämän jälkeen käytiin riskiryhmä kerrallaan läpi erilaisia riskitekijöitä sekä riskienhallintakeinoja. Riskiryhmät käsiteltiin ensiksi taulukoittain, joiden jälkeen perehdyttiin jokaiseen riskitekijään yksityiskohtaisemmin ja käytiin tarkemmin läpi sitä, kuinka riskitekijä toteutuu kohdeyrityksessä sekä kuinka sen kanssa jatkossa toimitaan.

Tutkimuksen tarkoituksena oli siis luoda kohdeyritykselle riskianalyysi, jonka avulla yritys pystyy jatkossa toteuttamaan riskienhallintaansa. Tutkimuksessa löytyi joitakin kehitysehdotuksia yritykselle, joiden avulla sen riskienhallinnasta tulee entistä toimivampaa. Kohdeyrityksen kanssa ei ole puhuttu sitä, kuinka suuriin muutoksiin he analyysin pohjalta ryhtyvät. Yrityksen riskienhallinta on tällä hetkellä kohtalaista, mutta pienillä muutoksilla ja riskien tiedostamisella yritys pystyisi vähentämään riskejä.

Tutkimusta tehdessäni opin paljon uutta riskeistä sekä niiden hallintakeinoista. Olen oppinut havainnoimaan riskitekijöitä yrityksen toiminnasta sekä arvioimaan niiden vaikutusta toimintaan. Tutkimusta tehdessäni olen myös oppinut arvioimaan erilaisten riskienhallintakeinojen toimivuutta erilaisiin riskeihin. Tutkimusta tehdessä minulle on selvinnyt se, että yrityksellä on useita erilaisia hallintakeinoja riskejä vastaan sen sijaan, että ainut vaihtoehto olisi riskitekijän vähentäminen.

Opinnäytetyön tuloksena syntynyt riskianalyysi olisi hyvä uusina aina silloin tällöin, sillä riskitekijät saattavat yrityksen toiminnan seurauksena muuttua ajan kuluessa. Tutkimuksen jatkotutkimusmahdollisuutena voisi olla muutaman vuoden päästä uudestaan tehtävä riskianalyysi, jonka seurauksena voitaisiin vertailla yrityksen sekä riskien muutosta.

Kaiken kaikkiaan koen onnistuneeni opinnäytetyön tekemisessä hyvin. Aikataulu hie- man venyi matkan aikana, mutta tutkimuksesta tuli sellainen kuin olin sen kuvitellut

olevan. Työn lopullisesta onnistumisesta kertoo kohdeyrityksen mielipide, joka selviää myöhemmin, mutta olen kokonaisuudessa tyytyväinen tutkimukseen.

LÄHTEET

Alasuutari, P. 2007. Laadullinen tutkimus. 3. uudistettu painos. Helsinki: Vastapaino.

Alftan, M., Blummé, N., Heikkala, J., Kontula, L., Miettinen, O., Pakarainen, E., Sinersalo, K., Sjölund, R., Sundvik, P., Tarvainen, J., Tikkanen, R., Turakainen, O., Urtila, A. & Vesa, J. 2008. Corporate Governance sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan näkökulmasta. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Flink, A-L., Reiman, T. & Hiltunen, M. 2007. Heikoin lenkki? Riskienhallinnan inhimilliset tekijät. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Heljaste, J-M., Korkiamäki, J., Laukkala, H., Mustonen, J., Peltonen, J. & Vesterinen, P. 2008. Yrityksen turvallisuusopas. Helsinki: Helsingin kauppakamari Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Otava.

Ilmonen, I., Kallio, J., Koskinen, J. & Rajamäki, M. 2010. Johda Riskejä. Käytännön opas yrityksen riskienhallintaan. Helsinki: Tammi.

Juvonen, M., Koskensyrjä, M., Kuhanen, L., Ojala, V., Pentti, A., Porvari, P. & Talala, T. 2014. Yrityksen riskienhallinta. Vantaa: Finanssi- ja vakuutus kustannus Oy.

Kuusela, H. & Ollikainen, R. 2005. Riskit ja riskienhallinta. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy.

Lojander, T. & Suonpää, J. 2008. Firma, käytännön yritystoiminta. Helsinki: Otava.

Metsämuuronen, J. 2002. Laadullisen tutkimuksen perusteet. 2.painos. Helsinki: International Methelp Ky.

Ruuska, K. 2007. Pidä projekti hallinnassa. Helsinki: Talentum Media Oy.

Suomen riskienhallintayhdistyksen www-sivut. Viitattu 10.9.2015. <http://www.pk-rh.fi/>

Suominen, A. 2003. Riskienhallinta. 3. uudistettu painos. Vantaa: Dark Oy.

Sutinen, M. & Viklund, E. 2005. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta, mutta et ole tiennyt keneltä kysyä. Kuopio: Savonia ammattikorkeakoulu.

Tilastokeskuksen www-sivut. Viitattu 19.10.2015. <http://tilastokeskus.fi/virsta/tke-ruu/01/07/>

Työsuojeluhallinnon www-sivut. Viitattu 10.9.2015. <http://www.tyosuojelu.fi/fi/riskienarviointi>

Työturvallisuuskeskuksen www-sivut. Viitattu 10.9.2015 <http://www.ttk.fi/riskienarviointi>

Valtionvarainministeriön www-sivut. Viitattu 25.10.2015. <https://www.vah-tiohje.fi/web/guest>